

De dödas uppståndelse och ett evigt liv

1 Kor. 15:e kap.

Det ämne och den text, vi nu företaga oss, äro i sanning av den beskaffenhet, att om blott våra ögon helt öppnades – vi tala dock om Guds troende barn – skulle vi bliva fulla av fröjd, ja, av en hög, överjordisk frid och starkhet i Herren, så att ingenting i denna världen skulle sedan mycket röra oss, utan vad helst som hände oss, ljuvt eller bittert, skulle vi alltid säga: Det är detsamma, blott tiden går, och blott jag får vara din, o Herre, till dess du kommer!

Det kan knappast beskrivas, vilken stor skada, vilken slapphet, svaghet och löslighet i hela ens kristendom som kommer därav, att man icke rätt betraktar och tror denna artikel om de dödas uppståndelse. Men vår fiende, djävulen, vet väl, vad han uträttar därmed, då han kan draga ett täckelse över det viktiga slutet, uppståndelsen till evig salighet eller evig fördömdelse. Därigenom blir först i allmänhet allt andligt mindre viktigt; det blir då mindre angeläget att ständigt vara viss om sin Guds vänskap; man kan ännu äta, dricka och sova, fastän man icke vet, om man kommer till himmelen eller till helvetet, ifall man dör på natten. Då det sista målet är väl undanskjutet, ovisst och dunkelt för själen, är det icke så angeläget att giva akt på ordet, eller att bedja till Gud, eller att förlika sig med en trätobroder, eller att säga ett väckande ord till sin nästa o.s.v.

Sedan är det, i synnerhet då det gäller att göra och lida något för Kristi skull, kanske att uppoffra ett helt livs jordiska bekvämligheter och trevnad för att följa Kristus; eller det gäller att göra en för hjärtat smärtsam uppoffring, någon rätt påkostande försakelse – det är i synnerhet i sådana fall man har föga kraft, när man icke visst tror och behåller för sitt öga det stora saliga slutet. Aposteln kallar frälsningens hopp för en hjälm (1 Tess. 5: 8); ty likasom hjälmen gjorde, att krigaren med mera dristighet ilade fram i striden och icke var så rädd för svärdshuggen, så gör ock ett fast frälsningens hopp, att man icke så noga ger akt på vad som kan drabba oss i denna tiden, därför att vi följa Kristus, utan att vi med enfaldigt öga blott se efter hans behag, emedan vi veta, att då striden är slut vänta oss så härliga ting, att allt utståndet lidande är däremot alls intet att akta.

Så fordras det ock att vara väl grundad och väpnad med detta frälsningens hopp, när vår väg genom detta livet är blott mera mörk och ödslig, när en kristen omsider mera sällan får förnimma något av sin Frälsares närhet och ljuvlighet och stundom angripes av ledsnad och otålighet; det allmänna sällhetsbegäret inger honom en trånad efter någon kännbar glädje, men vilken han saknar. Han har kanske hoppats att även i detta livet bliva mera lycklig, men ser sig besviken på all jordisk sällhet, han ser, såsom man säger, »hela sitt livs lycka förspild»; o, då händer det ofta – till blygsel för det galna hjärtat bekänna vi det – då händer det, att en sådan kristen känner sig rent av olycklig, när han på denna jord icke har någon annan glädje än »bara Gud»!

Om han blott livligt trodde eller i synnerhet kännbart fönumme sin Guds vänskap och närhet, så skulle han visst icke känna sig olycklig, utan övermåttan rik och säll; men emellertid, då allt detta saknas, och han därjämte tryckes kanske av ett kors, som skall följa honom hela livet igenom, och som gör hela hans värld mörk, då svartnar det ofta för ögat, han blir svag och eländig. O, vilken tröst och kraft det då vore, om han nu finge nog andliga ögon att se in i den Underliges dolda men trofasta råd! Då skulle han se, att hans lycka och glädje alldeles icke är förspild, utan endast bevarad till en annan tid, en annan värld; där skall det lyckas bättre. Blott genom det vissa medvetandet därom skulle han bliva så nöjd med sin underlige Gud och hans hushållning, att han icke ens skulle önska sig något mer än honom; och vara på det högsta lycklig och rik med »bara Gud». Härpå hava vi ett livligt exempel i 73:e psalmen.

Där bekänner Assaf först, huru plågad han var av att se den ogudaktige hava lycka och välgång, då det däremot gick honom och de rättfärdiga illa, så att han var frestad att säga med de ogudaktiga: »Sannerligen, förgäves har jag bevarat mitt hjärta rent och tvagit mina händer i oskuld.» Men märk, huru han kom ut från denna frestelse! Han säger, v. 15: »Så ville jag då tänka efter för att begripa detta; men det syntes mig alltför svårt, till dess jag gick in i Guds helgedom och aktade på deras slut. Huru varda de ej till intet! De förgås och få en ände med förskräckelse.

Men du skall leda mig efter ditt råd och sedan upptaga mig med ära.» Och därav blev hans hjärta så fullkomligt förnöjt med »bara Gud», att han i v. 25 utbrister: »När jag har dig, så har jag icke behag till något på jorden. Om än min kropp och min själ försmäktas, så är dock Gud mitt hjärtas klippa och min del evinnerligen.» Se då här, vad det medför, att vi gå in i Guds helgedom, skåda in i Guds regerings hemlighet och se, vad som ligger fördolt under det närvarande livets täckelse – nämligen den stora eviga olycka, som ligger dold under den rike mannens kostliga klädnad och kräsliga levnad, och däremot den stora, eviga lycka, som är övertäckt med Lasari trasor och sår. Detta är då en högst viktig betraktelse, i synnerhet för de kristna, som se sig mindre lyckliga i denna värld. Det är icke slut med denna; det kommer en annan värld; där skall det lyckas bättre.

Men även för en kristen, som fått i detta livet allt, vad man kallar lycka, men dels känner, huru falsk och halv, huru ihålig och maskstungen all jordisk lycka är, dels ock ser, huru snart den vissnar och ilar till sitt slut, då de käraste föremål efter hand borttagas, våren och sommaren äro förlidna, och de dagar nalkas, om vilka man säger: de behaga mig icke; då vill hjärtat ofta hopkrympa av ödslighet och bittra känslor.

Men vilken hög frid har icke då den kristen, som riktigt visst och fast tror de stora och härliga ting, som ännu vänta oss; den som riktigt visst tror, att han icke blott skall få vila från sitt arbete, utan ock att han skall evigt leva och åter beklädas med en ny, härligare kropp, och kan med den fromme Job säga: »Jag vet, att min Förlossare lever, och han skall kvarstå den siste över stoftet. Och fri från min hud, som nu är så förstörd, och från mitt kött, skall jag skåda Gud» (Job 19: 25). Korteligen: man kan icke beskriva, vilken kraft och välsignelse för hela vårt liv det skulle medföra, om vi kunde riktigt visst tro det, som skall komma. Gud, öppna oss då ögonen, när vi nu gå att betrakta det härliga ämnet!

Anledningen, varför aposteln skrev så starkt och utförligt i detta ämne till korintierna (1 Kor. 15:e kap.), var den, att bland de kristna i Korint redan hade uppkommit villoandar, vilka voro så förblindade, att fastän de för övrigt trodde vad som var dem förkunnat om Kristus, kunde de dock betvivla och förneka de dödas uppståndelse. Och de synas därjämte icke haft någon föreställning om själens liv och tillvaro utan kropp; ty med all sin utförlighet har aposteln dock aldrig vidrört den tanken, utan de synas rent av hava fallit i sadduceernas blindhet, vilka icke alls trodde på något liv efter detta eller någon andes tillvaro (Matt. 22: 23). Men då dessa korintier likväl voro kristna, som icke förkastade Guds ord, hava de förmodligen med en Hymeneus och Filetus (2 Tim. 2:18) förklarat orden om uppståndelsen bildligt, såsom redan fullbordade, då människan genom tron uppstått från den andliga döden.

Men att våra döda kroppar, som nedmyllas i jorden, förmultna och bliva jord, skola åter uppstå, det var för deras förnuft alldeles orimligt; därför tyckte de sig kunna rent av förneka det, drevo gäck därmed och frågade: »Huru uppstå de döda, och med hurudan kropp komma de?» (v. 35). Och därmed kommo de då till det slutet, att människan, Guds avbild, återlöst med Guds Sons blod, hade intet högre mål än ett djur, en häst eller hund, som lever en liten tid här på jorden och sedan blir till intet. Ja, till samma grova tanke kunna ock vi komma, om vi blott först antaga, att vad som är orimligt för vårt förnuft, måste ock för Gud vara omöjligt; såsom ock många bland oss, åtminstone hemligen, hava genom sitt förnuft kommit därhän, att de icke tro på en kropparnas uppståndelse, utan åtnöja sig med den fattiga tro, som även hedningen har genom ett inre vittnesbörd, nämligen att själen väl skall leva i något visst, dunkelt tänkt liv, men vår kropp förbliva jord. Nu kunde väl Gud göra även blotta själen salig, om detta varit hans vilja och råd, och denna tvist skulle icke synas vara mycket värd; men den tanken har blott det emot sig, att Gud uttryckligen sagt oss annat; Gud har talat härom och sagt oss, att hans vilja och råd är att även giva oss kroppar igen, ehuru icke sådana jordiska och eländiga kroppar, som dem vi nu omföra, utan himmelska, förhärlicade, sådana som Kristi förhärlicade lekamen, och dock så, att vår nya, förhärlicade kropp skall hava sitt frö i samma skröpliga kropp, som nedlades i jorden, och i det avseendet vara densamma, som vi här i världen buro.

På detta sätt få vi här se aposteln förklara denna hemlighet. Och det är alldeles icke detsamma, om vi tro blott själens fortlevande efter döden, eller om vi tro även kropparnas uppståndelse; ty utom det, att vi i förra fallet icke tro Guds ord, utan göra Kristus till lögnare, vilken uttryckligen sagt, att »alla, som äro i grifterna, skola höra

hans röst», att han »skall uppväcka oss på den yttersta dagen» o.s.v., så ligger ock en tänkvärd hemlighet däruti, att Gud även skall uppväcka kroppen. Märk följande: Människan skulle genom Kristus återställas hel och hållen - återställas till det skick, i vilket hon i begynnelsen var skapad. Men människan består av både kropp och själ; människan hörer icke till de kropplösa andarnas varelseklass, hon är icke en blott ande, utan också ett kroppsligt väsende. Över båda hennes delar gingo, genom syndafallet, fördärvet och döden, och båda delarna, kropp och själ, äro genom Kristus dyrt återlösta; »då nu barnen hava samma kött och blod, blev ock han desslikes därav delaktig» och har efter sin död icke levat blott till anden, utan ock uppstått med en verklig, ehuru förhärligad människokropp, såsom han själv efter sin uppståndelse sade: »En ande har icke kött och ben, såsom I sen mig hava.» Med den uppståndna förhärligade kropp, vilken för övrigt var densamma, som han förut bar, har han ock uppfarit till himmelen och skall så återkomma, som de sågo honom uppfara. Han skall således i evighet behålla denna människokropp.

Nu säger aposteln här, just i avseende på detta förhållande med våra nya kroppar: »Såsom vi hava burit den jordiskas (Adams) bild, så skola vi ock bära den himmelskas (Kristi) bild» (v. 49). Här är grunden, varför vi även skola i evighet hava en hel människas väsende av både kropp och själ. Och det är ett ganska allvarsamt och besinningsvärt förhållande, att även din kropp, i vilken din ande under livstiden bott och verkat, skall leva i evighet. Det är ett förhållande, som borde komma oss att med mera noggrannhet giva akt på, huru vi i tiden handla med vår kropp. Är du kristen, så är han redan den helige Andes tempel; och aposteln har bedit, »att fridens Gud måtte helga oss till hela vår varelse, att hela vår ande, själ och kropp måtte varda behållna ostraffliga vid vår Herre Jesu Kristi tillkommelse». Borttager man den sanningen, att även vår kropp skall ingå i ett evigt liv, så ger det rum för ett så luftigt begrepp om helgelsen, att den omsider kan bestå blott i ett löst tankespel, varunder ännu kroppen kan förbliva under vissa synders härskande makt. Nej, hela vår människa skall helgas, både ande, själ och kropp. Med köttet åter, som strider emot Anden och aldrig blir heligt, menas själva det adamitiska fördärvet, vilket bor i både själ och kropp.

Men vi återgå nu till texten. När aposteln ville väcka korintierna ifrån den falska meningen, att de döda icke uppstå, så begynner han med att påminna dem om vad som var dem förkunnat om Kristus, vilket de ock hade mottagit - nämligen huru han har dött för våra synder, enligt skrifterna, och att han har blivit begravnen, och att han har uppstått, enligt skrifterna, och att han vart sedd efter uppståndelsen av alla apostlarna och av mer än femhundra vittnen på en gång, av vilka de flesta ännu levde o.s.v. (se v. 1-11 av kapitlet). Med denna erinran om Kristus har aposteln helt oförmärkt lagt den fastaste grunden för hela sin bevisning, förrän han ännu hade sagt korintierna, vad han ärnade bevisa. För det första hade han härmed fört dem ifrån deras egna tankars och tyckens ostadiga drivsand till den fasta grunden för all sann tro, nämligen att Gud har talat - Gud har talat på jorden - och vad Gud har talat måste evinnerligen gälla, trots allt vad våra arma huvuden och hjärtan invända. Himmel och jord skola förgås, men icke den minsta bokstav eller en enda prick av Guds ord.

Detta är här viktigt att märka; ty hela grunden för alla våra tvivel i denna och varje trosartikel är den, att vi icke begripa, huru det är möjligt. Vårt lilla huvud reser sig upp emot den store Guden och vill, såsom Luther säger, »taga honom i kragen och fråga, huru han kan säga så». Och vi betänka icke i vår blindhet, att vi icke ens begripa vår egen kropp och själ, vilka vi hava så nära; vi kunna icke begripa våra egna förmögenheter, t.ex. vårt minne, vår tanke, vår syn, vår förmåga att tala.

Om man tänker grundligt blott på dessa förmögenheter, så måste vi bekänna, att de äro sådana underbara Guds skapelser, att vi icke begripa dem. Och dock vilja vi förstå själva Skaparen eller mästra honom och göra honom till lögnare, så snart han säger oss något, som vi icke förstå. Vilken av oss var hans rådgivare, då han skapade det första människohuvudet på jorden? Gud vare oss nådig, låtom oss icke bliva dårar!

Se, när aposteln började med att påminna korintierna, vad som var dem förkunnat »enligt skrifterna», ville han på en gång taga hela frågan från förnuftets avgörande och föra dem direkt till ordet. Tron skall alls intet annat hava för sig än ordet och icke tillåta förnuftet att mästra heliga trosartiklar, ty eljest skola vi snart förlora allt sant ljus och omsider icke tro annat, än vad vi se med ögonen och känna med händerna. Såsom i denna artikel, att jag skall tro de dödas uppståndelse, att alla människor skola på en dag åter varda levande, och vår kropp och själ komma tillsammans, såsom de nu äro, det kan sannerligen icke förnuftet begripa.

Ty det ser blott vad som är för ögonen, att världen stått så länge, och den ena dör efter den andra och alltsammans blir dött, förmultnat och alldeles till stoft i graven, och att ännu ingen enda har återkommit; därjämte, att somliga kroppar blivit förbrända till aska, och askan förskingrad, och andra hava fallit i havet och blivit uppätta av fiskar. När nu förnuftet vill utgrunda, huru vår Herre Gud skall hava reda på alla dessa och på en dag göra nya kroppar av dem, då är det sannerligen ute med hela den trosartikeln.

Och så går det alltid, när förnuftet skall bedöma en ren trosartikel, och människan icke håller sig blott till ordet. Såsom när jag oroas av mina synder och lagens och samvetets domar, så måste jag ju förlora all viss tillförsikt om Guds nåd och välbehag, om jag icke strängt håller mitt öga fäst vid Guds nådeförbund i Kristus och hans försäkringar därom.

Släpper jag detta fäste och kommer in blott i mina egna tankar och känslor, då är det snart ute med tron. Så har det ock ofta gått med själva läran om Kristus, då man har velat förstå, huru Gud kunde bestämma sin Son till vår försoning, eller huru Guds Son kunde bliva människa, gråta, bedja, lida, dö, eller huru Gud kunnat lämna en stor del av världen i okunnighet härom och icke med sin allmakt, t.ex. genom änglar, utbrett sitt evangelium o.s.v.; då har man fallit på allehanda underliga och galna tankar och slutat med att tro ingenting. Ja, så går det ock ännu i dag för många, i avseende på sakramenten; man ser i dopet, att vattnet är vatten, vilket ock ett djur ser; man ser i nattvarden, att brödet är bröd och vinet vin o.s.v., och när man då förgäter, att Gud är allsmäktig, eller ock med munnen erkänner detta, men i hjärtat tänker: det och det kan han icke göra, då har man snart borttappat de härligaste trossanningar blott för det blinda och förmättna förnuftets inblandning. Den, som nu icke vill på detta sätt bliva fången och snärjd av djävulen, skall lära att hålla sig hårt vid ordet och emot allt, vad hans förnuft, känsla och tycke säga, endast se på den store Gudens eviga makt och sanning. »Himmel och jord skola förgås, men hans ord skola icke förgås.» Om vi än se med ögonen, att människan lägges i jord och måste förmultna; ävensom jag känner, att synderna trycka mig så hårt, och samvetet är så oroligt, att jag vet mig ingen utväg, så måste dock tron sluta det, som är tvärt däremot, och i båda dessa fall hålla sig hårt vid ordet.

»Ty om du vill döma efter vad du ser och känner», säger Luther, »och, när man förehåller dig Guds ord, vill däremot sätta din känsla och svara: Du säger mig väl mycket, men mitt hjärta säger mig helt annat; om du kände vad jag känner, så skulle ock du säga mycket annorlunda; så har du icke Guds ord i hjärtat, utan det är dämpat genom dina egna tankar, förnuft och eftersinnande. Korteligen om du icke vill låta ordet gälla mer, än all din känsla, dina ögon, sinnen, förnuft och hjärta, så måste du varda förtappad, och du står icke till att hjälpa. Du skall därför besinna, att detta heter en trosartikel och icke någon ditt förnufts eller förstånds artikel.»

»Detta är dock därför en galenskap för världen, vilken säger så: Evangelium kan intet annat säga, än att vi äro fria från synden, döden och allt ont, samt att vi skola uppstå och evigt leva; men vi se ju likväl endast motsatsen på oss och hela världen, att där är idel synd, död och djävulens våld.

Därpå grundar hon sig, sägande: Predika hit och dit och säg vad du vill, så ser ändå jag mycket annat. Därför måste här båda delarna förbliva, både att vi äro verkligen fria från synden, djävulen och döden, och även att vi likväl ligga under deras fötter; det ena måste tros på Guds eviga ord, det andra åter måste kännas. Vår Herre Gud har just därför ställt det så, att vår tro skall ständigt hava övning, och att vår visdom, vår förmättna inbillning skall i allting brytas och dödas.»

Gud har talat, det skall vara allt. Ty för att jag skall bliva ståndande i den tron, att jag är en kristen, Guds barn och frälst när jag känner synden och ett ont samvete, och få evigt liv med en skön och härlig lekamen, när jag ligger under jorden, förmultnar och blir stoft, därtill fordras en gudomlig och himmelsk försäkran och visshet, som icke rättar sig efter något kännande och seende, utan kan se upp över allt sådant till honom, som talat det, och vilken rikligen förmår göra utöver allt, vida mer än vi begära eller tänka.

Det såg icke heller sannolikt ut, att Kristus skulle uppstå, när han blivit så jämmerligen dödad och låg nere i graven under den förseglade stenen; då var det sannerligen för lärjungarna alltför svårt att tro, att han nu skulle vara en Herre över död och grav, såsom de själva sade: »Vi hoppades, att han var den, som skulle förlösa

Israel» - icke: vi hoppas. Men efter han hade sagt det, han, vilken 'uppmätte himmelen med spann och fattade jordens stoft i en skäppa', så måste det dock ske. På detta sätt måste även vår uppståndelse, så orimlig, ja, omöjlig den synes för allt förnuft, likväl en dag bliva en verklighet, så sant Gud själv har sagt det och icke kan ljuga. Se, så viktigt var det, att aposteln här förde korintierna in på det gudomliga ordets grund.

Men vad han vidare åsyftade, då han påminde korintierna om, huru Kristus var förkunnad och trodd ibland dem, såsom död för våra synder enligt skrifterna, och åter uppstånden enligt skrifterna, det skola vi nu finna, då vi gå att betrakta den tillämpning, han själv gör därav. Han säger, v. 12, 13: Men om Kristus predikas såsom uppstånden från de döda, huru kunna då somliga bland eder säga, att det icke finnes någon de dödas uppståndelse? Men om det icke finnes någon de dödas uppståndelse, så är Kristus icke heller uppstånden?

Här torde någon fråga: Är detta en riktig och fullgiltig bevisning? Först kunde någon draga själva bevisningsgrunden i tvivel och säga: Jag är icke heller övertygad om att Kristus är uppstånden.

Och för det andra: Om ock Kristus är uppstånden, huru bevisar det, att också alla människor skola uppstå? Man kan ju icke från förhållandet med en del draga slutsats om det hela. Vad den första invändningen angår, så må endast märkas, att aposteln talar till ett folk, för vilket Kristi uppståndelse var en avgjord sak, på vilken de aldrig hade tvivlat, emedan de hade på den saken så tillräckligt många och säkra bevis. De kunde ännu tala med många, som med egna ögon hade sett honom efter hans uppståndelse och sett hålen efter spikarna - av vilka ögonvittnen ännu de flesta levde, då Paulus skrev detta (v. 6). Det var ännu den tid, då de sågo med ögonen den visshet, Kristi vittnen hade om sin Mästares uppståndelse, då dessa kunde med stor fröjd låta hudflänga och dräpa sig för hans namns skull; då de, förut så svaga och rädda, nu strålade av mod och starkhet, blott därför att de hade sett sin Mästare efter en blodig död uppstå, på den dag han hade förutsagt - vartill nu ock kom det Andens ljus, de erhöilo i profetiorna om denna död och uppståndelse, då Anden nu förklarade för dem hela skriftens uppfyllelse i Kristus.

Korteligen: där var icke tvivel på vittnesbördet om Kristus, utan endast den underliga förblindelsen, att de icke besinnade, vad som nödvändigt måste följa därav, nämligen att ock vi skola uppstå. Se, det var till ett sådant folk aposteln skrev på detta sätt. Hans bevisning gäller ock ännu i dag blott inför sådana människor, vilka förut tro skriftens huvudlära om Kristus och hans uppståndelse. Är någon ibland oss så grov och blind, att han icke i hela Kristi rike på jorden ser någon Guds härlighet eller något bevis på Kristi uppståndelse - att han icke i själva den företeelsen, som vi se för ögonen, nämligen att Kristus blivit predikad efter sin död, att man predikat om en korsfäst Frälsare och Gud, och för vilken »dårakliga predikan» de hade blott marter och död till lön i denna tiden - den, som är så långt borta, att han icke i själva den förteelsen ser tillräckliga bevis, att dessa vittnen hade riktigt sett sin Herre uppstånden, den finner här ingen gällande bevisning för de dödas uppståndelse; men han behöver icke heller tro den artikeln, ty han är i alla fall genom otron lika fjärran från Guds rike.

Men vad den andra frågan angår, nämligen huru Kristi uppståndelse bevisar, att ock vi skola uppstå, så märk blott följande omständigheter, som skola göra den slutföljden ganska klar och oemotsäglich. Vi vilja begynna med det lägsta trappsteget av bevisningen och sedan stiga allt högre. Om vi ock antaga, att de tvivlande korintierna blott förnekade kropparnas uppståndelse och icke själens liv utan kropp, så vill aposteln säga: I lären ju av den omständigheten, att en mänsklig kropp uppstått till evigt liv, förstå, att själva grundtanken, människokroppars uppståndelse, icke är främmande för Guds avsikt.

Kristi uppståndelse var icke ett återkallande av livet blott för en liten tid, såsom händelsen var med Jairi dotter, med änkans son i Nain och med Lasarus, vilka åter skulle dö, utan Kristi uppståndelse var ett upphöjande och förhärligande av hela hans mänskliga natur även till kroppen. Giver det nu över huvud intet sådant kropparnas förhärligande genom uppståndelse, så kunde den icke heller äga rum med Kristi mänskliga kropp.

Med andra ord: I förneken ju själva grundsatsen, att människokropparna skola uppstå; då måsten I ock förneka Kristi uppståndelse, ty där var också en död människokropp. Detta tyckes vara den egentliga och enkla meningen av denna första bevisning.

Men för det andra är de dödas uppståndelse oemotsägligt bekräftad genom Kristi uppståndelse av följande skäl: Om de döda icke skola uppstå, så måste Kristus, vilken så ofta och uttryckligen försäkrat, att han »skall

uppväcka oss på den yttersta dagen», vara en bedragare; men huru skulle en bedragare få uppståndelsens härliga besegling på sin omtalade enhet med Fadern - han, en bedragare, skulle ensam få uppståndelsen! Nej, är Kristus uppstånden, enligt sina egna och enligt skriftens förutsägelser, då är han icke en bedragare, då är han sann Gud och det eviga livet, och då är allt, vad han talat, evig och gudomlig sanning; och då följer, att ock vi skola uppstå, ty han har sagt det.

För det tredje har aposteln velat säga: I korintier, I haven trott och mottagit allt Guds ords vittnesbörd om Kristus, sådant det av mig och de andra apostlarna blivit framburet, nämligen icke blott, att han har dött och uppstått, utan ock att han har »dött för våra synder, enligt skrifterna» (v. 3), således, att han har dött till vår försoning. Men var och en, som tror denna hela skriftens huvudlära, är också alldeles nödsakad att tro den slutföljden därav, att också vi skola uppstå till ett evigt liv; ty hören nu den allra starkaste grunden, som står så fast som himmel och jord. Den lyder så: Herren Gud har sannerligen icke utgivit sin Son till ett blodigt offer för oss, för att förvärva oss några timliga fördelar, som sluta med detta korta livet.

Guds Son har sannerligen icke utgivit sitt blod, för att vi en liten tid här på jorden skulle hava något gott därav och sedan bliva till intet; nej, Kristus har sannerligen icke dött för våra synder, om vi icke skola hava ett evigt liv efter detta; liksom ock den helige Ande sannerligen icke har för ett timligt gott kallat och församlat till Kristi tro hela kristenheten på jorden; han har sannerligen icke pånyttfött och helgat våra hjärtan för detta lekamliga livet. Hela Kristi rike på jorden med alla dess nådeanstalter, med en stor evangelisters skara, som alla talat om ett himmelskt och evigt gott, och med martyrernas ärofulla här, som med fröjd givit sitt blod för Kristi namns bekännande: allt detta vittnar ju om ett evigt liv efter detta. Att apostelns tankegång i detta kapitel är denna, skola vi snart finna.

Men låtom oss dock stanna litet och besinna oss över dessa märkliga förhållanden. Även om vi aldrig egentligen tvivlat, att vi skola uppstå till ett evigt liv, så hava vi dock aldrig så visst och fast trott det, som vi borde. Tänk, det är ju dock icke människoord eller drömmar, utan den store Gudens verk och sanning; och det är ju en alldeles obeskrivlig härlighet att veta, att när detta arma livet tager en ända, då börjas ett annat, ett stort och härligt liv, då vi skola åter omklädas med kroppar, nya och himmelska, och i en ny värld evigt se Gud, så många, som här levde i Kristus. Ack ja, medan ännu solsken och välgång gör vår väg lätt, då värdera vi icke mycket denna tröst, men när livet blir rätt mörkt och bittert, då skall denna artikel bliva oss kår - då skola vi fråga: Är detta en verklig sanning?

Och om vi icke äro alldeles galna, måste vi här finna, att så sant Kristus är död för våra synder och uppstånden till vår rättfärdighet, så måste vi ju vara ämnade till ett annat liv, än detta timliga; ty icke behövde vi detta dyra försoningsoffer för det lekamliga livet. Äta, dricka, göra kläder, bygga hus, sådant kunde vi väl, utan att Kristus måste lida döden; så äro ock ordet och sakramenten sannerligen icke för vårt timliga goda, utan för ett evigt gott. Vi se då, huru dessa andliga förhållanden alla sammanhånga med varandra såsom länkarna i en kedja.

Därom säger aposteln vidare: »Men om Kristus icke är uppstånden, så är vår predikan fåfäng», d. ä. utan grund och sanning; »så är ock eder tro fåfäng», d. ä. I haven då intet av allt vad I haven trott. Då befinnas ock vi, Kristi apostlar, vara »falska Guds vittnen, enär vi vittnat mot Gud, att han har uppväckt Kristus, vilken han icke har uppväckt, om verkligen de döda icke uppstå».

Allt, vad vi predikat, såsom att Jesus av Nasaret är Guds Son och den från världens begynnelse utlovade Messias; att han är utgiven till en försoning för våra synder; att han är uppstånden från de döda och uppfaren till himmelen; att han skall därifrån återkomma för att döma levande och döda: alla dessa kristendomens huvudläror, vilka helt bero av hans uppståndelse, äro då alldeles falska, och vi apostlar bedragare. »Ty», upprepar aposteln åter, »om de döda icke uppstå, så är icke heller Kristus uppstånden» - på grunder, som vi redan visat.

Och, åter en gång sagt, v. 17: »Om Kristus icke är uppstånden, så är eder tro fåfäng, och I ären ännu i edra synder.» Aposteln vill på allvar väcka korintierna ur deras lättsinne och tanklöshet, att de måtte besinna, huru det icke gick an att tro blott vad dem behagade, utan antingen allt eller intet; ty så nära hänger allt tillsammans. Är Kristus icke uppstånden, så är allt Guds evangelium falskt, så är ock det stora språket: »Så älskade Gud

världen, att han utgav sin enfödde Son, på det att var och en, som tror på honom, icke må förgås, utan hava evigt liv», icke mer sant. »Och I ären ännu i edra synder», d. ä. edra synder äro då icke borttagna och kastade på Kristus, I haven då icke något offerblod, som kan borttaga synder (Heb. 10). Men om ock allt evangelium är falskt, är dock synden ännu en sanning; därom vittnar en skriande röst i vårt inre, en domsröst, som Gud inlagt hos allt vad människa heter, så att hedningen, som icke hört något Guds ord, kan av ett ont samvete drivas från den ena botövningen till den andra, för att försona sin synd; vilket för den, som icke tror något Guds ord, är ett bevis, att Gud har i människan själv inlagt ett vittne, att han vill för synden hava henne fram för domen (Rom. 2:15).

Synden är således ännu en sanning, om ock Kristus icke är uppstånden; men då ären I ännu under alla edra synders dom; »så äro ock de förtappade, som hava avsomnat i Kristus» (v. 18), de, som dött i tron på sin Frälsare, ja, kanske såsom martyrer för hans namns skull – dessa äro då bedragna, så att de nu äro förtappade för sina synder. Till sådana förskräckliga slutföljder måste man ovillkorligen komma, om man blott nekar de dödas och med detsamma Kristi uppståndelse.

Men här kunna vi icke underlåta att liksom i förbigående påpeka, vad aposteln ord innebära, då han säger: »Om Kristus icke är uppstånden, så är eder tro fåfäng, och I ären ännu i edra synder.» Här låter det så, som om vi icke vore i våra synder, därest Kristus verkligen är uppstånden. Vi märka här, att apostlarna hava på allvar trott Guds vittnesbörd om sin Son, nämligen att han verkligen är försoningen för våra synder, att han i sin död verkligen har försonat och borttagit dem. Gud väcke oss upp ur vår slummer! Vi tro och tro dock icke. Vi tro såsom i sömnen. Vi tro och bekänna hela artikeln om Kristus, och likväl går allt vårt suckande och strävande därpå ut, att vi ännu själva bära våra synder och måste sörja för att bliva befriade från dem. Vore det blott fråga om syndens makt i oss, så vore det alldeles riktigt; men då vi se våra synder ännu kvarstå inför Gud och göra oss vederstyggliga för honom, då är det alldeles, som om vi sade: Jag tror icke, att Kristus var Guds Lamm, till att borttaga världens synder; jag tror icke, att Kristi blod renar oss från all synd.

På detta sätt hava icke apostlarna haltat på båda sidor. Vi märka här, att det varit för dem en avgjord sak, att så sant Kristus var uppstånden, så voro våra synder borttagna, försonade, så var vår tro icke fåfäng, och så voro vi icke uti våra synder. Så borde ock vi en gång låta det vara avgjort, att Kristus har gjort oss denna oändligt stora tjänst och med sin död borttagit våra synder, och att all vår osalighet beror blott av otron. Vi borde dock, Kristus till ära, på allvar tro detta, huru helst ock synden rasar i världen och vårt kött, och huru torrt det än må vara i vår känsla. Det är en andlig löslighet, att vi bero så mycket av känslor och intryck, och själva tron är oss en främmande sak.

Då nu hjärtat stundom är så alldeles torrt och utan känsla av Guds nåd, att ordet smakar oss såsom torra träsmulor, och det i bönen känns, såsom om Gud vore tusende mil borta eller död och försvunnen ur världen – vad hava vi då av Guds rike? Alls intet! Så kännes det nämligen. Men är det ock verkligen så, att allt nu är förlorat? Se här, huru viktigt det är, detta som heter tro; ty då måste vi tvärtom veta, att mitt under all denna förskräckliga synd, samt torrhet i känslan, äro vi dock genom Kristus helt syndfria och älskade av Gud – »benådade i den älskade». Om Kristus icke är uppstånden, då äro vi ännu i våra synder; men om Kristus är uppstånden, då äro vi icke i våra synder. Om vi allenast i detta livet hava hoppet till Kristus, så äro vi de uslaste av alla människor. Detta är ett språk, som giver människor att förstå något om kristendomens allvar.

Aposteln förråder här, huru hårt det omsider kan tillgå för dem, som verkligen vilja intaga himmelen. Många torde mena, att man icke borde så Öppet bekänna detta, utan hellre säga till människorna: »Det blir icke svårt, vägen är lätt, kommen med oss, det är blott ljuvligt att vandra till Sion.» Men nej, var och en har rättighet att få veta sanningen om vad han har att bereda sig på.

Och var och en må bereda sig därpå, att om han vill bliva en verklig efterföljare av den Korsfäste, om han är av de äkta barnen, som stå under Faderns aga, om hans kött verkligen skall korsfästas med dess lustar och begärelser, så skall det bliva honom kännbart och sant, vad aposteln här säger: »Om vi allenast i detta livet hava hoppet till Kristus, så äro vi de uslaste av alla människor.» Men vad säger du, som läser detta? Kan du instämma med aposteln i detta språk? Det är i de väcktas och kristnas hop två slags folk, som icke kunna här instämma

med aposteln. Först våra lätta medvandrare, som aldrig haft någon trång port att genomgå, utan endast på förståndiga grunder utvalt de kristnas väg - som aldrig smakat syndens fördömelse, icke heller saligheten av en hel förlikning med Gud genom Kristus; utan deras mest lockande evangelium har varit, att »gudaktigheten är nyttig till allt och har löfte om detta livet och om det tillkommande». Vi upprepa åter, att vad de aldrig fördjupat sig uti, är frågan om den trånga porten; de mena, att de hava genomgått denna, då de övergivit världens allmänna väg och inträtt i de kristnas kretsar och levnadsregler.

De hava kommit in i bröllopet, men hava icke bröllopskläder; de äro bland de jungfrur, som gå ut emot brudgummen, men icke hava någon olja i sina kärl. Dessa kunna icke begripa, huru aposteln kan tala på detta dystra sätt om vägen till himmelen; ty de tycka tvärtom, att kristendomsvägen är ganska lätt, man har ju ganska ljuvliga underhållningsstunder i Sion och bör blott vara så vis och försiktig, att man icke stöter sig med människor och ådrager sig obehagligheter av världen, så är även hon ganska god.

Och vad det inre eller helgelsens övning angår, så skall man blott lära sig förstå den evangeliska friheten och icke taga saken så strängt, som några enfaldiga människor göra, vilka med en lagisk och sjuklig samvetsömhet för mycket se på sig själva. Se, med sådana vackra tankar omkläder sig ofta en löslig, självgjord kristendom, i synnerhet på sådana tider som denna, då gudaktigheten börjar vinna insteg och anseende i allehanda stånd och klasser, och då även en verkligt livskävande formfromhet framkallar upplysta kristnas varningar. Då får evangelium även sådana anhängare, som de här tecknade självgjorda kristna.

O, att de dock en gång kunde giva akt på sina hjärtan - och på allt Guds ord! De skulle då finna, att deras hjärtan i all tysthet hava sina huvudförnöjelser uti jordiska ting; samt att den bättring, som är till Gud, att den sanna trons liv och frid i Kristus äro dem obekanta ting. Nu, dessa kunna icke instämma i aposteln ord: »om vi allenast i detta livet hava hoppet till Kristus, så äro vi de uslaste av alla människor» - utan om de vilja uppriktigt bekänna sanningen, måste de säga: vår väg är lätt, för vår kristendom lida vi intet.

Men för det andra är det ock några verkligt levande och saliga Guds barn, som icke heller kunna finna sig i den klagande tonen uti detta språk, utan säga: »Guds rike är ju rättfärdighet och frid och fröjd i den helige Ande.» Sådan är ock vår saliga erfarenhet. Vi hava en sådan frid och fröjd, att all den glädje, vi i världen njöto, må däremot kallas en jämmer och nöd. »Herre, vem har jag i himmelen förutom dig? Och när jag har dig, så har jag icke behag till något på jorden», så behöver jag icke heller trösten av den tillkommande härligheten; jag har nog i min Gud och hans vänskap. Se, vem kan neka, att detta är en äkta kristlig bekännelse?

Men huru skall då aposteln klagande ton i detta språk förklaras? Det synes, som här vore någon motsägelse uti skriftens egna ord? Svar: dessa olika erfarenheter och omdömen om vägen av redliga nådebarn antyda blott olika skiften av samma väg, samt olika andliga åldrar. Så säger Herren: »Icke kunnen I väl förmå bröllopssvännerna att fasta, så länge brudgummen är med dem? Men dagar skola komma, då brudgummen skall tagas ifrån dem; och då skola de fasta i de dagarna» (Luk. 5:34-35). Du lyckliga barnålder! Du ljuvliga bröllopstid, då brudgummen är när och undfägnar oss med sitt milda ansikte, »med feta rätter, med gammalt vin, mörkstarka rätter och silat vin».

Då är man stark och härlig; då tycker man icke, såsom Paulus här säger, att vi äro de uslaste av alla människor. Men andra dagar komma, då brudgummen är långt borta, då vi icke se hans ansiktes milda leende emot oss, då denna kännbara fröjd och frid, och kärlek och ljuvlighet och andliga kraft långa tider saknas, och de allra hårdaste frestelser, strider och anfäktningar och en ömklig svaghet och torrhet göra oss klena och eländiga - vi likna kala, avlödade träd på hösten, vartill ännu kan komma bittra sorger och motgångar, samt ovanlig fiendskap och förföljelse av världen. På sådana tider blir livet mörkt och bittert, och då börjar man förstå och älska aposteln ord: »Om vi allenast i detta livet hava hoppet till Kristus, så äro vi de uslaste av alla människor.» Hör, huru Luther skriver över detta språk. Han säger: »Det utvärtes lidandet, i det världen förföljer och förjagar oss och bevisar allsköns arg list, är ändå en barnalek och endast ett ABC av de kristnas lidande och elände. Men detta tränger sig igenom, nämligen den ångest och ve, som de bära i hjärtat under frestelser och anfäktningar, så att de rädas för den eviga döden och att de skola varda djävulens stallbröder i helvetets avgrund.

Detta ligger dem dag och natt på hjärtat, och de måste därmed så kämpa, att de väl måtte svettas blod, så att jag ville mycket hellre ett helt år i fängelse lida hunger och törst (med Guds frid i hjärtat), än en dag utstå en sådan helvetesångest av djävulen, varmed han angriper de kristna, vilka likväl tro och äro vissa om den tillkommande uppståndelsen och det eviga livet för de trogna, och tvärt om den eviga döden över de onda. Och just emedan de veta allt detta, hava de ingen ro, förrän de se sig frälsta därifrån.

Därför är ju en (sådan) kristen en övermåttan eländig människa, eländigare än allt, som kan heta elände, i det hans hjärta måste dagligen stekas på dessa glöden, förskräckas och bäva, så ofta en tanke faller honom in om döden och Guds stränga dom, samt frukta, att han har förtörnat Gud och förtjänt helvetet, fast han ock är from och väl övad i tron; ty dessa tankar upphöra icke hos honom och kännas mycket mer och eftertryckligare, än de goda tankarna. I följd härav ser man några människor, som gå så djupt bedrövade och nedslagna i sådan hjärtans jämmer, att de icke kunna säga det för någon människa och hava ingen lust och glädje i livet, utan önskade sig vara döda.» Så långt Luther.

Se, sådant kan en kristens liv ännu alltid bliva, då han lever under Herrens tuktan och den gamla människans korsfästelse samt under djävulens anfäkningar; och då behöves hoppet på den förlossning och härlighet, som Gud skall giva. Blir du endast falsk i anden, så att du bildar dig din kristendomsväg efter köttets behag, då förstår du aldrig detta aposteln språk, att vi äro de uslaste av alla människor, om vi allenast för detta livet hava hoppet till Kristus.

Men härmed nekas icke, vad upplysta tolkare anmärkt, att detta språk hade sitt synnerliga avseende på apostlarna och de första kristna under de hårda förföljelsetider, som de hade att genomgå. Att aposteln haft särskilt avseende därpå, se vi av hans egna ord i v. 30-32, där han säger: »Varför utsätta ock vi oss var stund för faror» (om vi icke äro vissa om uppståndelsen)? »Jag dör var dag, så sant jag av eder, mina bröder, har berömmelse i Kristus Jesus, vår Herre. Om jag efter människosätt har kämpat mot vilddjuren i Efesus, vad gagn skulle jag väl hava därav?»

Att Paulus här haft särskilt avseende på sig och de övriga apostlarna, ser man ock i 4:e kap. av detta brev, där han säger: »Mig tyckes, att Gud har framställt oss, apostlar, såsom de allra ringaste, såsom till döden dömd; ty vi hava blivit ett skådespel för världen, både för änglar och människor. Vi äro dårar för Kristi skull, men I ären kloke i Kristus; vi svage, men I starke; I ärade, men vi föraktade» etc. Här se vi nu tydligt, huru han gör en stor skillnad mellan apostlarna och andra kristna i Korint, varmed han på samma gång gisslar dessa »unge män» (Jes. 40:30), dessa inbiliska kristna, vilka ännu voro så »kloka i Kristus», så starka och förträffliga i sina ögon, emedan de ännu icke kommit i den rätta smältugnen. Och vad aposteln här antyder, att det är i synnerhet Kristi vittnen, som framför alla andra måste lida, det äger sin tillämpning i alla tider.

Först måste dessa framför andra luttras och renas. Profeten säger särskilt om Levis söner, den prästerliga stammen: »Herren skall sitta och smälta och rena silvret, och han skall rena Levis söner och luttra dem likasom gnidet och silvret» (Mal. 3:3). Då nu därjämte de, som skola för andras nytta bära större gåvor, därigenom bliva särskilt frestade till högmot (2 Kor. 12:7), så måste de framför andra hava en »påle för köttet» och »kindpustas av en satans ängel». För det andra så måste de ock själva hava erfarenhet av allt, varom de skola undervisa andra, icke blott för att kunna rätteligen tala därom, utan ock för att kunna tala med värma och nit därom; ty var och en talar livligast om det, som han själv erfar. En själasörjare skall därför i sitt hjärta hava, för att så säga, »experimentalfältet» eller provskolan för allt, vad han skall lära andra.

Skall han blott lära om bättring och tro, så behöver han icke erfara mycket mer än dessa huvudstycken; men skall han ock vara till tröst för rätt anfäktade själar, så skall han ock försöka, vad frestelser och anfäkningar betyda - allt efter föresynen av Kristus, om vilken skriften säger: »Därigenom att han har lidit och varit frestad, kan han hjälpa dem, som frestas.»

Och om Kristus märka vi, att så länge han levde såsom enskild person, blott såsom en from och helig israelit, så blev han icke förd i öknen för att frestas av djävulen; men just då han anträdde sitt läroämbete, då lyder den första texten så: »Då vart Jesus förd av Anden upp till öknen, på det att han skulle frestas av djävulen» (Matt. 4:1). I följd av alla dessa omständigheter är det ännu i synnerhet Kristi vittnen, som skola lida, ja, även då intet

därav synes på dem, utan de måste för andra tala de tröstefullaste ord, såsom Moses vid Pi-Hahiroth. Mitt under det han till folket talade blott om tröst och mod, hörde Herren ångestrop ur hans hjärta (2 Mos. 14:13-15). Praetorius säger härom: »Men i synnerhet äro vanligen de mest plågade, som hava den högsta upplysning och predika evangelium rent och troget; de gå liksom i gytta, vatten och sand allt upp till öronen och hava i denna arga och trolösa värld oftast ingen människa, som de kunna klaga sin nöd och ångest för. De äro i ett ständigt krig, och deras hjärtan bliva dagligen genomstungna med många pilar, så att de ofta för sorg skull varda sängliggande. Paulus klagar i 1 Kor. 4: 9-13, att vår Herre Jesu Kristi apostlar, vilka vore att anse såsom världens solar, som upplyste henne, voro de mest hatade och plågade människor på jorden.» Så långt Praetorius.

Men allt detta bittra, som Guds käraste barn skola lida, bör endast vara oss ett visst tecken, att Herren har åt oss förvarat något annat än jordisk, sällhet. Ty när jag ser på alla Guds oändliga fullkomligheter, då ser jag, att det icke är möjligt, att han skulle så handla med oss, att, när han ibland mängden av sina fiender och föraktare på jorden även har ett folk, som älskar honom och strävar emot allt ont för att kunna tjäna och upphöja honom, han då skulle låta dessa sina vänner bliva så bedragna på honom, att de här i tiden skulle vara de uslaste av alla människor och i evigheten bliva till intet. Nej, då vore det visligare att förakta Gud och leva fri efter sina lustar. Nej, allt vad jag ser av Guds fullkomligheter förvissar mig, att det icke skall vara så.

Detta beviset är så kraftigt, att det ock har övertygat många otrogna, att här kommer en annan tid, då lönen skall bliva sådan, att den överensstämmer med det gudomliga Majestätets allra fullkomligaste egenskaper, med den gudomliga trofastheten, visheten och sanningen.

Redan på detta sätt se vi nu det kraftiga bevis för vår uppståndelse, som ligger i detta språk. Men den egentliga bevisningen, som aposteln åsyftat, ligger däruti, att det var Kristi första vittnen, som för sitt vittnesbörd fingo lida så mycket och dock fortforo med det vittnandet. Paulus vill säga: Om vi apostlar icke äro fullt vissa om Kristi uppståndelse och vår egen tillkommande salighet med honom i härligheten, varför skulle vi då med vår predikan härom ådraga oss så mycket lidande?

Vi hava ju intet annat därav i detta livet, än en kedja av lidande, marter och död. Om vi därjämte icke häva någon evig lön i sikte, så vore ju vi de största dårar av alla människor, då vi för ett medvetet bedrägeri skulle ådraga oss sådant.

Dr Macknight tycker sig se Paulus här svara på en hemlig tanke hos dessa tvivlare, nämligen den, att apostlarna icke voro riktigt vissa på, att Kristus var uppstånden, eller på vår egen blivande uppståndelse: men när de likväl predikade därom, måste det ju vara för någon timlig vinning. På någon sådan tanke hos läsaren svarar här aposteln och säger: Nej, hade vi blott för detta livet hoppet till Kristus, då vore vi de mest beklagansvärda, de uslaste av alla människor; sådan är ju vår lön i detta livet; märken I icke därav, att vi se efter ett annat? Korteligen: just det, att apostlarna med ett så fröjdefullt mod lupo med sitt vittnesbörd emot eld och svärd, emot hån och förakt, emot de grymmaste marter och den nesligaste död, bör visa hela världen, att de hade tillräckligt väl sett sin Herre uppstånden och voro därför så druckna av himmelsk fröjd och så vissa om all evangeliis sanning, att de aktade ingenting i denna världen blott för »den segerlön, som förhållas av Guds kallelse ovanefter i Kristus Jesus». Hade apostlarna icke blivit förföljda, utan haft någon timlig vinning av sitt predikande, då hade jag aldrig varit helt trygg på evangeliis sanning.

Muhammed satte svärdet i sina vittnens hand, varmed de tillkämpade sig jordiska fördelar; men Kristi vittnen fingo till vapen blott en »dåraktig predikan» om en korsfäst mästare och hade blott förakt, marter och död till lön här på jorden. Då ser jag spåren av Gud, av en gudomlig kraft och en gudomlig visshet om ett annat liv efter detta. Och se här, huru den himmelska visheten spelar på jordens yta och »begabbar» sina fiender! Han tager fientligheten till tjänst för att befordra just det, som den vill emotstå.

Då hans uppståndelse borde väl och grundligt bekräftas, då låter han fienderna sätta romersk vakt för graven och med Pilati ring försegla stenen; annars hade man kunnat ännu i dag säga, att hans lärjungar stulo honom bort. Men just denna vakt har tryggt oss däremot.

Och då vi behövde bevis, att Kristi vittnen icke voro bedragare, så låter han de grymmaste förföljelsers eldprov i allas åsyn övergå dem, så att hela världen måste se allvaret och uppriktigheten hos dessa vittnen. Och då vi ännu i dag behövde se, att det så tillgått, så låter han det tecknet fortfara intill världens ända, nämligen tecknet av ormens fiendskap emot »kvinnans säd».

Men nu, är sålunda alltsammans en gudomlig sanning och väl bekräftat, då vill jag icke mer; då hava vi hoppet icke blott för detta livet; då äro vi icke de uslaste, utan tvärt om de lyckligaste ibland alla människor. Fröjda dig, troende kristen, om du ock här vore den uslaste, du är den härligaste; om du vore den fattigaste, du är den rikaste; ty himmelrikets härlighet är din - en evig och över all måtto viktig härlighet. Fröjda dig i allra största bedrövelse, ja, om hela ditt liv vore det allra bittraste martyrskap.

O, gläds! Ty när en gång den sköna basunen ljuder, och de döda uppstå i förhärligade gestalter, och du får se konungen i hans härlighet och höra hans ljuvliga inbjudning, då skall du besanna, att du gärna ville för den härlighetens eviga åtnjutande ännu gå på jorden i tusende år uti det allra svåraste martyrskap. Därför, om du allenast är ett Guds barn, så besinna, att du omöjligen en enda stund kan vara verkligt olycklig, utan vad helst som hänt dig, och huru helst det kännes och synes, så är du dock på samma gång övermåttan lycklig; det är blott att för illa glömma sig, då en kristen tycks vara olycklig; i verkligheten har du varje stund, även under den bittraste erfarenhet, de allra största skäl att fröjdas; ty det är ju omöjligt, att någonting kan uppväga den härligheten, att du är en kristen, är »utvald ur världen» och kallad till delaktighet i de heligas arvslott i ljuset och har hoppet om den eviga härligheten i himmelen. Se, om vi allenast i detta livet hava hoppet till Kristus, då - ja, då äro vi visst de uslaste av alla människor; men om vi hava hoppet till evighetens härlighet, då äro vi i alla händelser och alla stunder övermåttan lyckliga.

»Men nu är Kristus uppstånden från de döda och har blivit en förstling ibland de avsomnade.» Med detta uttryck om »en förstling» har aposteln avseende på den israelitiska förstlingskärvens frambärande till templet. Det var en i Herrens lag förordnad sed i Israel (3 Mos. 23), att de på morgonen efter »den stora sabbaten», med vilken påskhögtiden begyntes, framburo till prästen i templet en kärve av första frukten utav deras skörd, att den måtte bli »viftad inför Herrens ansikte», varigenom denna kärve blev ett exempel och en underpant på den kommande skörden, på den mängd av dylika kärvar, som skulle följa efter.

Med hänsyftning på denna sed kallas Kristus här »en förstling ibland de avsomnade», emedan han är den förste, som uppstod, för att aldrig mera dö, och emedan hans uppståndelse är ett exempel och en handpenning på de rättfärdigas uppståndelse. Men härtill kommer ännu den märkvärdiga omständigheten, att Kristus uppstod just på samma dag, på vilken förstlingskärvarna uppbyros till Herrens tempel. Vem ser icke här Gud?

Sannerligen, den som tror Kristi ord, att »på oss äro till och med alla huvudhåren räknade», skall i glad förundran över denna Guds anordning väl inse, att det icke är blott aposteln, utan Herren Gud själv, som uti skörden och förstlingskärven givit oss en bild av människokropparnas och Herren Kristi uppståndelse.

Vi finna nedanför, v. 36-44, de i jorden nedlagda människokropparnas uppståndelse framställd såsom en skörd av ett utsäde, »vete eller något annat»; och när nu härtill kommer, att Gud hade förordnat om förstlingskärvens frambärande på den dag, vi redan nämnt, vilket alltid blev tredje dagen efter påskalamets slaktande, och han sedan låter Kristus varda dödad just den dag, då man åt påskalammet, och uppstå ifrån de döda just den dag, då man frambar förstlingskärven - vem ser icke åter här med glad förundran den himmelska vishetens spelande på jordens yta? Av Guds stora åkerfält på jorden, där hans dyra sädeskorn, människokropparna, äro nedlagda, var Kristus förstlingen, som infördes i det himmelska Jerusalems tempel, »som icke är gjort med händer». Visserligen utgjorde han då handpenningen och underpanten på den mängd dylika kärvar, som sedan skola följa honom efter.

Vi skola icke glömma, att Kristus på jorden icke handlade för sig själv; han har icke blivit människa och ett offerlamm för sin egen räkning, utan han var och gjorde allt för oss. Om vi kunde väl besinna detta, så skulle vi ock se betydelsen av hans uppståndelse. Det är just vår stora otrosvillfarelse, att vi betrakta Kristus såsom en enskild, för sig själv handlande person; då däremot allt Guds ord förkunnar oss, att han gjort allt för oss och i vårt ställe; att för Guds ögon vi voro inneslutna i honom, och att allt, det han gjorde och led, att han dog och

uppstod, det gällde oss. När vi betänka detta, då skola vi ock se, huru han i sin uppståndelse var blott »förstlingen ibland de avsomnade». »Bland de avsomnade», säger aposteln. För Gud betyder vår död icke mer, än att vi »sova». Så plägade ock Kristus kalla döden blott en sömn. »Lasarus, vår vän, sover», sade han. »Flickan är icke död, utan hon sover» o.s.v., och det bevisade han, då han med den största lätthet uppväckte dem; vilket han gjorde blott för att visa oss, att han var den, som hade nycklarna till helvetet och döden, och som var kommen att bryta dödens makt.

»Ty emedan döden kom genom en människa, så kom ock genom en människa de dödas uppståndelse. Ty såsom alla dö i Adam, så skola ock alla i Kristus göras levande.» Vi skola aldrig glömma, att Kristus i allt skulle vara återställaren av det, som vi i Adam förlorade - skulle i allt bota, vad genom Adam eller syndafallet förstördes.

Nu var det icke blott synden och fördömdelsen, som genom Adam kom över alla människor, utan ock döden i alla dess bemärkelser, även den lekamliga eller tillintetgörelsen av människans kroppsliga del. Därför skulle också Kristus återställa denna, så att vi skola genom honom återfå en hel människas väsende, sådan hon var före syndafallet, vartill ock hörde en skön, frisk och odödlig kropp. Såsom nyss sades: Kristus skulle återställa allt, som genom syndafallet förlorades.

Du, som läser detta, du torde genom Guds nåd gladligen tro vad aposteln säger i Rom 5:e kap., att, såsom genom en människa synden har kommit i världen och genom synden döden, så kommer ock genom en människa rättfärdigheten och livet, eller såsom det i v. 18-19 lyder: »Såsom genom en överträdelse fördömdelse kom över alla människor, så har ock genom en rättfärdighet rättfärdiggörelse till liv kommit över alla människor. Ty såsom genom den ena människans olydnad de många hava blivit gjorda till syndare, så skola ock genom den enes lydnad de många göras rättfärdiga.» Men tro vi detta härliga evangelium, då måste vi ock tro, vad aposteln här säger om kroppens återställelse: »Såsom alla dö i Adam, så skola ock alla i Kristus göra levande.» Vi få icke sönderplocka Kristi verk. Hans återställelseverk var fullkomligt.

Han skulle göra alla våra fiender oskadliga: synden, djävulen och fördömdelsen. Men alltsammans är i denna tid osynligt och för vårt förnuft orimligt; ty han har till trons övning lämnat skepelsen av allt detta onda kvar hos oss. Då jag har blivit ett Guds barn, kan jag likväl icke se, att synden är borttagen; ty jag måste ännu se och känna hennes liv och kraft i mitt kött, så att jag måste alldeles förtvivla och mena, att jag är en styggelse för Gud, så framt jag icke har i mitt hjärta djupt fästad den gudomliga övertygelsen, som heter tro, nämligen att Kristus »fördömde synden i köttet» (Rom. 8:3), så att hon för Gud alls intet gäller såsom en synd till min fördömdelse. Men i denna tro kan jag ännu med full sanning säga: »I all min synd är ingen synd, nämligen för Gud, vilken vet, vad Kristi dyra blod gäller. Jag är för Gud alldeles syndfri, jag är helt rättfärdig och ren, endast genom Kristi blodiga försoning, endast i Kristus.»

På samma sätt, när jag ser och känner, huru djävulen rasar i mig och alla människor, då är det mig orimligt, att han är av Kristus övervunnen; men då Kristus har sagt det, måste jag likväl tro det och säga: »Allt hans raseri skall intet skada mig, så länge jag blott förbliver i Kristus. Han skall tvärtom endast vara mig till tjänst genom att driva och öva mig i tron och bönen.»

Likaså, när döden lägger min kropp i jorden, så att den förmultnar och blir till stoft, då är det mig lika orimligt, att denna kropp likväl skall uppstå och leva i evighet; men när Kristus har sagt det - när Kristus har sagt: »Jag är uppståndelsen och livet; den som tror på mig, han skall leva, om han än dör» - då måste jag gladligen säga: Kristus skall icke bliva lögnare i det ordet. Obegripliga under! Synden skall icke gälla som synd, djävulen skall icke skada mig, döden skall icke behålla mig, ty Kristus är en fullkomlig frälsare.

Såsom Luther säger: »Sannerligen, om Kristus riktigt utfört sitt värv (att återställa vad som var förlorat) och genom sina apostlar låter predika det, så skall det icke vara något ovisst. Låtom oss fördenskull oförsagt våga på honom och fara hädan på denna artikel, att när vi länge varit döda och förruttnade, och äntligen den sköna basunen börjar ljuda och säga, (såsom Kristus till Lasarus): »Petrus, Paulus, kom ut!» då skola vi i ett ögonblick, såsom en gnista, fara fram ur jorden, skönare än hela himmelen, med hela lekamen och alla ledamöter sammanfogade, antingen vi voro brända till pulver eller förtärda i vattnet.» Lovad vare den store Guden, som

själv skall göra det och själv har sagt det, såsom t.ex. i Jes. 26:19: »Dina döda skola få liv och mina lik skola uppstå igen. Vaknen upp och jublen, I, som i mullen legat; ty en dag för växter är din dag, och jorden giver ifrån sig de avsomnade.»

»Men var och en i sin ordning, Kristus såsom förstlingen, sedan de, som tillhöra Kristus, vid hans tillkommelse.» Ordet »ordning» betyder egentligen trupp, antydande en avdelning av en krigshär. Det vill här synas, som skulle de rättfärdiga uppstå för sig, och de onda för sig - eller att de rättfärdiga skola uppstå just vid Kristi ankomst, och icke blott förr än de då levande människorna undergått förvandling, utan ock förr än de onda blivit uppväckta.

Så har ock aposteln utförligare beskrivit det i 1 Tess. 4:15–17, där det heter: »Ty detta säga vi eder såsom Herrens ord, att vi, som leva och lämnas kvar till Herrens tillkommelse, alls icke skola komma före dem, som äro avsomnade. Ty Herren själv skall stiga ned från himmelen med befallande rop, med överängelns röst och med Guds basun, och de, som hava dött i Kristus, skola uppstå först. Därefter skola vi, som leva och äro kvar, tillika med dem borttryckas i skyar till Herrens möte i luften, och så skola vi vara med Herren alltid.»

»Därefter änden, då han överlämnar riket åt Gud och Fadern, när han har tillintetgjort allt herradöme och all väldighet och makt.» Det »herradöme», som Kristus skall tillintetgöra, det »rike, han skall överlämna åt Fadern», är endast det, han såsom människa och vår medlare har haft på jorden, nämligen såsom vår »överstepräst, profet och konung».

»Ty han måste» (såsom sådan) »regera, till dess han har lagt alla sina fiender under sina fötter. Såsom den yttersta fienden varder döden tillintetgjord.» Döden kallas den »yttersta fienden», emedan den senast utövar sin makt och senast blir tillintetgjord i uppståndelsen. Men när det icke mer behöves en profet att lära, icke heller en överstepräst att offra och medla, icke heller en konung att förlossa, beskydda och styra, då skall Fadern övertaga väldet - »på det att Gud skall vara allt i alla» (v. 28), skall bliva det omedelbara föremålet för allas tillbedjan och tjänst. Märk, aposteln säger, i v. 28, icke »Fadern», såsom i v. 24, utan »Gud - att Gud skall vara allt i alla», d. ä. medlareämbetet, som fordrade en människa för oss, har upphört, och vi äro nu skickliga att nalkas och omfatta själva Gudomen. Detta är huvudinnehållet av v. 27-28.

Sedan nu aposteln först hade med Kristi uppståndelse och hela ändamålet med Kristi försoning bevisat, att ock vi skola uppstå; och sedan han även låtit oss förstå något om ordningen för dessa stora sista världshändelser, så börjar han att något banna och utskämma de lättsinniga korintierna, som kunde låta föra sig ifrån en så viktig trosartikel, under det de för övrigt trodde på Herren Kristus. Han förklarar själv: »Eder till blygd säger jag detta.» Vad säger han då? Jo, först säger han: »Vad skulle eljest de göra, som låta döpa sig över de döda? Om i allmänhet de döda icke uppstå, varför låta de då döpa sig över de döda?» I viljen vara kristna och neken dock de dödas uppståndelse, under det likväl just ibland de kristna finnes en sed, som särskilt är ägnad att betyga tron på de dödas uppståndelse - den nämligen, att de låta döpa sig över de döda.

Men huru härmed tillgått, eller huru dessa ord egentligen böra förstås, därom hava tolkare haft många olika meningar. Luther, med några andra, har följande mening: »Till att hos människorna styrka tron på de dödas uppståndelse, låto de döpa sig på avlidna kristnas och martyrs grifter för att betyga, att de med visshet trodde, att de döda, som där lågo begravna, skulle åter uppstå, samt att de ville bliva döpta till samma tro, på vilken dessa avlidna hade levat och dött.»

Men denna sed har i synnerhet åsyftat att betyga, att just den nedlagda kroppen skulle uppstå, och icke någon annan av intet skapad kropp. »Nej, såsom Luther uttrycker det, just den Paulus och Petrus, som ligger här begravna, skall genom Guds kraft åter uppstå, ehuru icke mer så skröplig, som under jordevandringen, utan med en förnyad, schön och förhärligad lekamen; likasom just samme Kristus, som var född av Maria och naglad vid korset, uppstod av graven, vilket han visade med ärren i sina händer och i sin sida.»

Men emedan det ordet: »över de döda» lika riktigt heter: »för de döda», så hava andra menat: Aposteln åsyftade den seden, att när några av de trogna avlivades såsom martyrer, hava andra nyomvända, gripna och livade av martyrernas trosfrimodighet i döden, begärt att få döpas i deras ställe, för att liksom fylla de avgångnas rum; likasom nya soldater fylla det rum i hären, där någon nyss stupat. Därmed hava de då betygat den vissaste tro

på uppståndelsen och det eviga livet, enär de höllo martyrerna så lyckliga i sin död för Kristi skull, att de ville träda i deras rum och fotspår. Det säkra är, att de, vilka aposteln åsyftar, som »låto döpa sig över de döda», invigde sig med dopet till ett sådant liv, där de hade på denna jord blott lidande och död framför sig, så att de kunde sägas stundligen sväva över de döda; och då frågar aposteln: Varför skulle de önska sålunda döpas till döden, om de döda icke uppstå? (v. 30). »Och varför utsätta ock vi oss var stund för faror?» Varför skulle vi vara sådana dårar, att vi skulle för den kristna tron utsätta oss för en beständig livsfara, oro och ångest på jorden, om vi icke visste av ett bättre liv?

Vers 31: »Jag dör var dag, så sant jag av eder, mina bröder, har berömmelse i Kristus Jesus, vår Herre.» Aposteln vill säga, att han gick var dag med dödstankar, kunde för sitt predikande varje stund vänta sig döden och hade därför större kännning av döden än av livet. Och likväl hade han på samma gång en »berömmelse i Kristus Jesus»! Ja, säger han: »Vi berömma oss av hoppet om Guds härlighet» (Rom. 5: 2). Det var en berömmelse av liv, salighet och härlighet. Se här bilden av ett kristligt hjärta! »Där kämpa emot varandra döden och livet, räddhåga och tröst, synd och rättfärdighet, ett ont och ett gott samvete, tro och otro, förskräckelse och hopp, Gud och djävul, himmel och helvete.

Om en sådan kamp talar här aposteln», säger Luther. Och Praetorius utlägger dessa orden sålunda: »Så sant jag av eder har en berömmelse i Kristus Jesus, det är: Jag är väl en av himmelens invånare och har den helige Andes yppersta gåvor, jag har ett välgrundat förstånd i evangelium och gör stora underverk; men vid all denna min berömmelse har jag icke många goda dagar på jorden; ty »jag dör var dag», d. ä. jag svävar i ständig dödsfara och bär min själ likasom i mina händer».

Vers 32: »Om jag efter människosätt har kämpat mot vilddjuren i Efesus, vad gagn skulle jag väl hava därav, om de döda icke uppstå?» »Efter människosätt», d. ä. för att bruka ett vanligt ordspråk om grymma människor, så har jag ju i Efesus stritt mot vilddjur, då jag med min predikan satte dem, som hade sin näring av Dianas tjänst, i en sådan oro, att »de blevo uppfyllda med vrede», »och hela staden uppfylldes av förvirringen» (Apg. 19: 23-29). Varför skulle jag utsätta mig för allt sådant, om jag icke hade en evig lön i sikte? Skulle jag icke då hellre med epikureerna säga: Om de döda icke uppstå, »låtom oss då äta och dricka, ty i morgon måste vi dö?» »Låten icke vilseleda eder. Dåligt umgänge fördärvar goda seder, såsom den grekiske poeten Menander har skrivit. »Det är ett dåligt umgänge under lättsinnigt begabbande av trons största hemligheter blott därför, att det blinda förnuftet icke förmådde fatta dem - det är ett sådant umgänge, som fördärvat eder tro, som vilselett eder.» Här har aposteln vidrört en punkt, som även vi i dessa dagar borde behjärta, men en punkt, som ingen människa aktar eller vill taga åt sig.

När frågan gäller vårt leverne, då plägar likväl varje kristen hysa någon fruktan för sin svaghet; men så snart det gäller förvillelse i tron och läran, då fruktar ingen. Där är man säker och menar: Från min rena lära skall ingen kunna vilseleda mig; jag har sanningen så klar för mig, att jag ock väl kan pröva andras meningar. Så grovt än detta låter, är det likväl en sanning, att tusende annars gudfruktiga kristna hysa i detta avseende en besynnerlig blind förmåtenhet. Grunden därtill ligger i den giftiga ingivelsen av den gamle ormen vid syndafallet: »I skolen bliva såsom Gud, vetande, vad gott och ont är.» Detta ord har lämnat ett så djupt märke i vår natur, att knappt någon kristen kan komma från den inbillningen, att vad han tänker, det måste nödvändigt vara det rättaste, och att ingen skall kunna förvilla hans förstånd.

Av tusende huvuden tänker vart och ett, att dess mening är den rättaste. Här är grunden, varför ingen förförelse sker så lätt och oförmärkt, som förförelse i tro och meningar; ty just där jag är säker, där skall fallet ske. Det är en grundlag för den Heliges regering, att den som icke fruktar, utan tror sig själv, han skall ock lämnas åt sig själv – och då är det förbi med allt rätt förstånd, då kan den människan rusa vart som helst. Detta skall Herren Sebaots nitälskan göra, så sant »Gud står emot de högfärdiga» och låter de »första bliva de sista», de förträffligaste kristna bliva de mest förblindade, så snart de börja hysa och hylla självkära inbillningar om sig. Dessa utgöra grundorsaken till all förförelse.

Men då nu härtill kommer, att det är alla människors natur att ledsna vid det gamla och intagas av nyheter; och för det andra, att »satan själv förskapar sig till en ljusets ängel» (2 Kor. 11:14), d. ä. kommer i fromma personers gestalt och på det högtidligaste och förnuftigaste sätt framställer sin nyhet, då är det snart gjort, att en inbilsk själ är fångad.

O, huru nödigt därför för den, som vill förbliva i sanningen och icke förlora de viktigaste trosartiklar, att med verklig misstro till sig själv på allvar ropa om Guds nåd och ynnest, att han icke lämnar oss åt vårt eget förnuft, det odjuret i trossaker, utan förunnar oss sin helige Ande, som leder oss i sanning! Därtill hörer då även att akta sina ögon och öron för allt »dåligt umgänge», för djävulen i människomunnar, för allt, som skrives eller talas för att rubba vår tro på dyra, heliga sanningar; att akta sina ögon och öron och veta, att det kan vara så fint och mästerligt framställt, att »om möjligt vore, skola även de utvalda varda vilseledda» (Matt. 24: 24), så att du icke må vara säker, att ingenting kan förvilla dig. Sådant må vi betänka vid denna apostelns förmaning: »Låten icke vilseleda eder» etc.

Och vad nu denna artikel beträffar om de dödas uppståndelse, som blivit här av aposteln så kraftigt bevisad, så må vi bekänna, att om ännu något tvivel kvarstår i din själ, så är det ett bevis, att du icke är rätt vaken eller nykter, utan stadd i någon köttslig försoffning, ty då kan man lättsinnigt tänka vad som helst, då går man aldrig till botten av frågan och behöver icke så tigga om Andens ljus, att man får det. Därför säger aposteln ytterligare (v. 34): »Vaknen upp rätteligen» - bliven en gång rätt nyktra - »och synden icke» genom en sådan lättsinnighet, att I uti en så viktig och av Kristus själv förkunnad trosartikel skulle tänka och antaga vad som helst, som faller eder in eller kommer för edra öron, likasom en drucken, som i sitt orediga sinne icke vet, vad han gör. Eller huru kan du vara oviss i en fråga, där Kristus själv har talat, och det med bestämda och otvetydiga ord?

»Ty somliga äro okunniga om Gud»; mitt i rikedom av Guds ords kunskap är dock, genom deras försoffning, begreppet om Gud så ovisst, dunkelt och svävande för dem, att det väl må heta: »de äro okunniga om Gud»; de veta icke, om Gud är något att lita på; de kunna se, att det och det är av Gud förkunnat, och de veta dock icke visst, om det förhåller sig så - om Gud förmår och skall fullgöra, vad han själv har sagt. »Eder till blygd säger jag detta!» Denna blygsel drabbar ock många ibland oss.

O, att vi kunde vakna och »vakna upp rätteligen»!

– C-O Rosenius

(Fjortonde årgången, år 1855)

© Pietisten 2025

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.

www.pietisten.com